

Församlingsrådet i Ålindhems församling

2024-05-14

Plats och tid:

Ålindhemskyrkan, 18:00 – 20:45

Beslutande

Anders Kristoffersson, ordförande
Anna Gustavsson ers. Torbjörn Lindquist
Mats Högdahl
Inge-Bert Täljedal ers. Katarina Pettersson
Fredrik Rönn
Astrid Wolff Feychting
Ingrid Holmström Pavval, FH

Ersättare:

Inge-Bert Täljedal
Annika Gärdén

Övriga deltagande:

Liza L Lundkvist, präst § 29, 30
Per Bäckman, arbetsledare § 31
Anna-Karin Lundgren Eriksson, sekreterare

Utses att justera:

Astrid Wolff Feychting

Justeringens plats och tid:

Carlskyrkan, Kvartsvägen 1, 2024-05-20 kl. 15.30

Paragrafer:

25-37

Underskrifter

Sekreterare

Anna-Karin Lundgren Eriksson

Ordförande

Anders Kristoffersson

Justerande

Astrid Wolff Feychting

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justering tillkännagiven genom anslag.

Datum för anslags uppsättande: 2024-05-21²³ Datum för anslags nedtagande: 2024-06-11¹³

Förvaringsplats för protokollet: Ålindhemskyrkan, Studentvägen 2, Umeå

Underskrift:

§ 25

Sammanträdet öppnas

Ordförande välkomnade deltagarna samt Liza L Lundkvist, präst och Per Bäckman, arbetsledare i Ålidhems församling. Därefter inledde Liza L Lundkvist mötet med andakt och bön.

§ 26

Val av justerare

Församlingsrådet beslutade

att utse Astrid Wolff Feychting som justerare.

att justeringen sker på Carlskyrkan, Kvartsvägen 1,
2024-05-20 kl. 15.30.

§ 27

Föregående protokoll

Församlingsrådet beslutade

att lägga föregående protokoll till handlingarna.

§ 28

Fastställande av dagordningen

Församlingsrådet beslutade

att fastställa den utsända dagordningen med tillägg av § 34.

§ 29

Samtal om den grundläggande uppgiften: Undervisning

I sin roll som ansvarig för undervisning i församlingsrådet har Torbjörn Lindquist, Inge-Bert Täljedal och Annika Gärdén bjudit in Liza L Lundkvist för

Justerandes sign.

samtal kring undervisning. Det finns tre områden som Liza brinner för; barnen, predikan och (andlig) fördjupning för vuxna utifrån det sammanhang hon arbetar i, Ålidhemskyrkan. Liza presenterade ett underlag som biläggs protokollet. Liza har följt och deltagit i de olika barnverksamheter som finns i Ålidhemskyrkan. Barnverksamheterna innefattar många delar som andakter, olika teman under terminerna. Det finns en vilja bland barnen att delta i gudstjänsterna vilket lyfter tanken om Gudstjänstskola och frågan om vi kan ha barn som kyrkvårdar? Det finns ytterligare områden att medvetandegöra som klimat, genus, psykisk ohälsa.

Enligt Liza finns stort utrymme att arbeta med predikan i Ålidhems församling. En utmaning många brottas med är frågan vad en predikan är. Det finns många begrepp och många teologiska grunder som lyfts bland annat av församlingsmedlemmar. Det finns en mening med att predikan kan vara olika. Liza lyfter vikten av den ideella gudstjänstgruppen som en del av gudstjänstlivet. En annan fråga är var tar predikan vägen efter gudstjänsten.

Det tredje området gäller former för andlig fördjupning. I Ålidhemskyrkan finns många olika grupper och olika inriktningar, Lectio Divina, bibeln från A till Ö, Livstegen Cirkeln med flera. Det finns en längtan bland församlingsbor efter andlig fördjupning, att samtala kring kristen tro.

Många tankar och olika synsätt redovisades av församlingsrådets medlemmar, framför allt kring predikan. Balansen mellan den viktiga utläggningen av söndagens texter och predikantens egna erfarenheter diskuterades. Värdet av flera predikaröster lyftes fram. Den högst varierande förförståelsen i den gudstjänstfirande församlingen är en särskild utmaning för de som predikar.

§ 30

Förslag till nya gudstjänstordningar

Vid föregående möte diskuterades vissa önskemål och justeringar av de två föreslagna ordningarna för mässan, en allmän och en för fastetiden. Arbetet har fortsatt i arbetsgruppen med präster och musiker och vid kvällens möte fick församlingsrådet den önskade återkopplingen av det fortsatta arbetet. Ordförande ansåg att det som diskuterades vid förra mötet har hanterats på ett bra sätt. Innehållsmässigt är därför agendorna att se som klara. Det som kvarstår är korrektur samt ny layout med den nya grafiska profilen. Målet är att de slutgiltiga agendorna ska vara helt klara till junimötet.

Församlingsrådet bejakade vid samrådet de föreslagna ordningarna.

§ 31

Preliminär Plan för verksamhet och ekonomi 2025

Ordförande överlät ordet till Per Bäckman som presenterade det preliminära underlaget Plan för verksamhet och ekonomi. Detta underlag kommer att fortsätta att bearbetas under hösten 2024. Olika förändringar skapar nya förutsättningar framöver gällande de olika verksamheterna. Per Bäckman lyfte några nyheter bland de olika verksamheterna, bland annat kommer retreatar att bli fler i sin enkelhet. Inom barn- och ungdomsområdet finns ett önskemål från kommunen att ha ett nära samarbete gällande ungdomars mående. Den budgetram som är satt rymmer de verksamheter som arbetslaget önskar. Det är önskvärt att det underlag som ska lämnas till pastoratet senast den 31 maj delges församlingsrådet ett par dagar innan inlämnandet; presidiet och församlingsherden fattar definitivt beslut.

§ 32

Gudstjänstplan för hösten 2024

Församlingsherden presenterade en plan för höstens gudstjänster för samråd med församlingsrådet. Planen inkluderar bland annat tre ideellt ledda gudstjänster, varav en mässa. Ingrid uppmärksammade några datum under hösten; 21–22 september då Umeå pastorat kommer att fira 10 år. Under lördagen kommer att pastoratet hålla aktiviteter i Umeå centrum och under söndagen kommer varje församling fira 10-årsjubileet i gudstjänsterna. I Ålidhems kyrkan kommer vi att fira med Mässa med små och stora och tårtkalas. Helgen därpå går Umeå Pride av stapeln och i Ålidhems kyrkan kommer detta att synliggöras med Regnbågsmässa. 27 oktober är Bibeläventyrgudstjänst inplanerad. Pedagoger i församlingen jobbar idag med Bibeläventyr (ett utåtriktat arbete i skolorna). I samband med denna gudstjänst sker även årets bibelutdelning till 5-åringar. I november firas återigen tvåspråkig gudstjänst och till första advent firas Gudstjänst med små och stora. Nytt för hösten är att de finskspråkiga gudstjänsterna byter tid från 16.00 till 14.00 och att de kommer att hålla kyrkfika före gudstjänsten vilket skapar möjlighet till möte med deltagarna i förmiddagens svenskspråkiga gudstjänst.

Församlingsrådet bejakade den föreslagna gudstjänstplanen.

Församlingsrådet uppmärksammade problem med kyrkfikat; det är svårt att upprätthålla kontinuitet i och med att det inte finns tillräckligt många som är engagerade. I diskussionen lyftes fram den gudstjänstfirande församlingen som en viktig bas för rekrytering av ideellt ansvariga för kyrkfikat.

§ 33

Nytt om verksamheten och delgivningar

Justerandes sign.

- a) Församlingens arbete med Gudstjänst
- b) Församlingens arbete med Undervisning
- c) Församlingens arbete med Mission
- d) Församlingens arbete med Diakoni
- e) Personal
- f) Ekonomi
- g) Domkapitlet
- h) AU 240311
- i) KR 240325
- j) AU 240408
- k) KR 240422

A-D) Tjänst utlyst efter Emma Lundström som flyttar till Skellefteå. G) Församlingsherden har via domkapitlet fått i uppdrag att fråga församlingsrådet om intresse finns att fira "En mässa med hela skapelsen" under 2025. Mässan knyter an till Svenska kyrkans färdplan för klimatet. Det finns ett mässupplägg klart, men avviker en del från Kyrkohandboken. Församlingen behöver inte söka tillstånd, men en förfrågan måste skickas in till domkapitlet 1 augusti 2024.

Församlingsrådet beslutade

att bejaka att fira "En mässa med hela skapelsen" under 2025.

att lägga delgivningarna till handlingarna.

§ 34

Finskspråkiga församlingsverksamheten

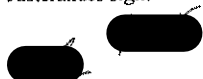
Utfallet av det möte kring den finskspråkiga verksamheten som hölls förra veckan är positivt då man enades om att ett verksamhetsråd ska inrättas och finnas på plats till hösten 2024. Mötesspråket ska vara finska och därmed krävs tolkning. En av församlingsrådets ledamöter ska väljas som representant till verksamhetsrådet. Församlingsrådet återkommer till denna fråga vid sammanträdet i juni.

§ 35

Ansökan om bidrag sommarläger

Eritreanska föreningen i Umeå har lämnat in en ansökan om ekonomiskt bidrag för sommarläger till församlingsrådet i Ålindhems församling. Förslag väcktes att presidiet ges mandat att ta beslut i detta ärende.

Justerandes sign.

Församlingsrådet beslutade

att presidiet tar beslut om bidrag.

§ 36

Ärende kommande sammanträde

Vid nästa möte, 11 juni, kommer bland annat de slutgiltiga agendorna att överlämnas och ändamål och datum för församlingskollekt under september månad fastställas.

§ 37

Avslutning

Mötet avslutades med att församlingsherden läste ur Hela mitt hjärta och texten Sök upp det som gör dig glad.

Justerandes sign.

Samtalsunderlag tema Undervisning,
Församlingsrådet Ålidhems församling
14 maj 2024

Andakt – ljuständning – gemensam bön

*Du, den alltid närvarande,
välsigna oss med närvaro,
med uppriktighet och sanning
i allt vårt väsen, med välvilja
och respekt av allt vårt hjärta. Amen.*

Samtalet

Tre områden för att samtala om undervisning i vår församling: barnen – predikan – fördjupning.

Under varje område ställs två frågor: Hur ser det ut nu? Vilka utmaningar finns?

Liza presenterar sina tre områden, därefter samtal och reflektion tillsammans. Vad längtar ni i församlingsrådet efter?

En bukett av lärande - Tio perspektiv, sid 32 ff i "och lär dem..." (kopior):

Bibliskt / Anamnetiskt / Genusorienterat / Biografiskt / Estetiskt /
Symboliskt / Mystagogiskt / Etiskt / Ekumeniskt / Interkulturellt
och interreligiöst.

Hur ser vår bukett ut?

BARNEN

JUST NU

- Verksamhet: Grupper, körer, Mässa/gdstj med små och stora, Barnens kyrka, Bibeläventyr, påsk- och juldramatiseringar för skolor.
- Pedagogernas arbete (i framför allt Miniorerna och Joykids i Ålindhemskyrkan) innehåller en strukturerad och rik undervisning i kyrkans tro och liv:
 - o Varje termin har ett övergripande tema. (Bön, Kyrkoår, Bibelberättelser, Symboler, Frälsarkransen, etc.)
 - o Varje samling har en andakt.
 - o Ljuständning.
 - o Stillhet.
 - o Runda.
 - o Sång.
 - o Gemensam bön.
- Mässa/Gudstjänst med små och stora bygger på barngruppernas engagemang. De bär gudstjänsten. Förberedelsen innehåller både planering och undervisning:
 - o Gudstjänstuppgifter förklaras och fördelas. Både göra och tala.
 - o Psalmer övas.
 - o Predikoprät med Liza. Ibland tematiskt, ibland text.
 - o Nattvard övas och förklaras.
 - o Föräldrakontakt. Målsman godkänner barnens engagemang. Ibland skickas brev från prästen om hur nattvarden går till.
- Själavård / pratstund med prästen erbjuds familjerna. Respons finns. Ibland kommer både barn och vuxna.
- Orgelelever – ett viktigt steg att börja spela i gudstjänst. Sker bl a nu på söndag.

UTMANINGAR

- Pedagogernas arbete nuddar vid många av lärandeperspektiven i buketten, även om en långsiktighet skulle vara bra, kanske kopplas ihop med andra grupper. Om vi t ex arbetar extra intensivt med regnbågsarbetet – på vilket sätt säkerställer vi att det är synligt överallt?

- Teman att arbeta vidare med: omvärld (bl a samtal om kollekt, kunskap om ändamålen, kampanjerna i ACT), klimat, genus, religioner.
- Psykisk ohälsa. Ökar bland barn och unga. Vi har ibland barn som kommer och sitter i entrén – hur möter vi dem? Hur kan vi möta behoven i undervisningen? Bibeltexter, sånger, samtal, kan vi hitta en mer målmedveten undervisning de kan få spegla sig i och finna hopp? Behövs utbildning bland oss?
- Barn under högmässan – berättarrummet. Katarina Pettersson påbörjade ett arbete med Bibelberättelser på barns språk som pågick i ett år. Finns inget för barnen nu.
- Kan vi utveckla gudstjänstskola än mer – barn visar intresse för fler uppgifter i högmässan. Barn och unga som kyrkvårdar? Präst eller diakon fortsatt kopplad till barngrupperna.

PREDIKAN

JUST NU

- Samtal om predikan, Ålidhems och Marias präster. 2 ggr denna termin.
- Kultur: Predikoarbete får ta tid och är viktigt!
- Kultur: Planering inför gudstjänsten: läsning av texterna självklart även hos musiker. Att bygga gudstjänst utifrån texterna, inte enbart temat är fruktbart.
- Många predikanter – olika språk, olika teologiska landskap.
- Ideella gudstjänstgruppens betydelse för predikan. Vi kan alla bära ordet!

UTMANINGAR

- Vad är en predikan och vad längtar vi efter att den ska vara? Vittnesbörd? Textutläggning? Berättande? Etisk uppmaning? Själavårdande? Profetisk? Omvärldsanalytisk? Personligt delande? Diakonal? Poetisk? Finns motsättningar mellan olika stilar, metoder och uttryck? Vilka perspektiv i buketten saknar vi?
- Olika teologiska utgångspunkter hos förkunnare: vad betyder det?
- Hur lyfter vi den gudstjänstfirande församlingens predikotankar:
 - o Gudstjänstsamtal innan gudstjänsten?
 - o Gudstjänstsamtal efter gudstjänsten?
- "Andakten fattas i gudstjänsten": hur skapa rum för /andenken/? Hur gör vi rum för tystnad? Mängden ord stor. Viktigt för predikans och undervisningens fäste.
- "Predikan är inte ett tal eller en föreläsning". "Det var inte Jesusorden, utan berättelsen om din farfar som fick mig att gå hem och skriva ett brev jag borde ha skrivit för längesen". Predikantens ansvar är förberedelse, men också bön och överlåtelse. Gud ger växten. Församlingens ansvar är att ta emot, pröva och uppmuntra. Var finns detta samtal?

ANDLIG FÖRDJUPNING

JUST NU

- Samtalsgrupper: Orden om livet, Livsstegen för hjärntrötta.
- Bibelgrupper: Lectio divina, Från A till Ö (pausad)
- Föreläsningar, ex Tröstekvällar.
- Meditation, Yoga.
- Pastoratsgemensamma satsningar:
 - o Katekumenat: växlar i pastoratet: Grisbacka, Maria, Ålidhem.
 - o Frälsarkransgrupp: Västerslätt (Sven-Bertil med från Ålidhem).
- Självvårdens sammanhang:
 - o Krissamtal
 - o Psykisk ohälsa
 - o Livets samtal
 - o Andlig fördjupning

UTMANING

- Andakt i alla sammanhang, alla verksamheter.
 - o /andenken/ "att tänka på"
 - o Tystnad
 - o Stillhet
 - o Bild/Musik
- Regnbågsnyckeln – hur fördjupar vi det arbetet?
- Andlig vägledning – pilgrimsarbete – kontemplation kräver långsiktighet.
- Samtalsgrupp (live) om tro, Bibel och kristet liv och tradition som en fast verksamhet – kan vi ta ett gemensamt grepp om det i hela församlingen?

Wahny nr "th lär du..."

ETT BISKOPS BREN OM LÄRANDE OCH UNDERVISNING

I Tyskland har den religionspedagogiska forskningen och metodutvecklingen under lång tid utvecklats hand i hand med kyrklig praxis. Den rymmer därmed en mängd perspektiv och kan ge ett viktigt bidrag till Svenska kyrkans uppdrag att undervisa. Den brukar bland annat lyfta upp att lärandets många dimensioner är ett förråd av berättelser, riter, böner, sånger, egna och andras erfarenheter, vanor och förhållningssätt. Genom att nyttja en hel bukett olika pedagogiska ansatser kan den rikedom som finns i den kristna traditionen levandegöras för människor i vår tid.

I detta kapitel väljer vi att lyfta fram ett antal perspektiv från den tyska religionspedagogiken. De innebär former för lärande som ibland skiljer sig från varandra och ibland kompletterar varandra.

Det bibliska lärandet har en mycket viktig roll för en kristen kyrka. Hele den kristna traditionen och dess berättelser, riter och symboler, är relaterad till de bibliska texterna och berättelserna. Ett bibliskt lärande som interagerar med olika religionspedagogiska dimensioner är inte bara en stor tillgång utan ytterst en teologisk nödvändighet för en kristen kyrka, inte minst i en evangelisk-luthersk kontext. I vår tid har Bibelns texter ofta blivit främmande för nutidsmänniskan och därför behöver också fokus sättas på det bibliska lärandet.

Det anamnetiska lärandet (från grekiskans *anamnesis* = minne) spelar en viktig roll i kristen tro. I det har historien, minnet och åminnelsen centrala betydelser. De senaste årtiondena har forskningen också påpekat att berättelser och minne är absolut grundläggande för all form av religiositet. Minnet är både individuellt och kollektivt. Det individuella minnet handlar till exempel om

människans egen biografi. Det kollektiva minnet handlar om historia och gemensamma berättelser, dels hur historien till exempel åskådiggörs i det lokala kyrkorummet, dels hur gruppens eller familjens berättelser är knutna till kyrkorum eller till religionen. Genom denna form av lärande integreras individen i ett sammanhang, över rum och tid och i en större grupp, såsom till exempel familj, religion, församling, samhälle och stat. Berättelsen och återberättandet är centrala i det religionspedagogiska sättet att arbeta med det anamnetiska lärandet. Bibelns berättelser och även psalmer och böner är den viktigaste grunden för den kristna berättelsen och för kristen livstolkning, både för det individuella och kollektiva minnet. En gemensam grund av bibelberättelser och kristna traditioner ger därför verktyg för livstolkning, och sätter in individens berättelse i en stor gemensam berättelse. I det sista kapitlet ger vi exempel på bibelberättelser, psalmer och böner som är grundläggande i Svenska kyrkans tradition.

Ett genusorienterat lärande kan höra nära samman med ett anamnetiskt lärande. Alla former av lärande innehåller på olika sätt ett lärande i att förhålla sig kritisk till exempel till normer, värderingar och tradition som ingår i en historia eller en gemensam berättelse. Ett genusorienterat lärande kan då vara ett sätt att utveckla en kritisk förmåga till traditionella könsnormer, och bidra till att de kan diskuteras till exempel i relation till traditionella kulturella koder.

Det biografiska lärandet kan ses som en del av det anamnetiska lärandet, men med en betoning på individens lärande och biografi. Varje människas livsberättelse kan förstås i ljuset av dåtid, och att

lyfta fram den i nutid blir ett lärande som också kan bidra till att forma framtiden. Varje persons unicitet, värde och plats i skapelsen är central i det biografiska lärandet, liksom människans uppgift, kallelse och ansvar som Guds medarbetare och Kristi lärjunge. Det tar sig uttryck i lärandet av eget andakts- och böneliv och sakramentens och bibelordets betydelse. Att individens unika värde står i centrum relaterar också till det allmänna prästadömetets gåva och ansvar: att alla genom dopet är vigda till kyrkans tjänst i och för världen, till lärjungaskap och liv i Kristi efterföljd. Det ansvaret och uppdraget behöver ta sig diakonala, sociala och miljömässiga uttryck. Jesus kallar sina efterföljare att vara jordens salt och världens ljus. Kristna är inte enbart hänvisade till en egen gemenskap utan också till att leva ansvarigt som samhälls- och världsmedborgare.

Det estetiska lärandet (från det grekiska *aisthesis* = iakttagelse) vilar på en grundläggande insikt att all mänsklig erfarenhet baseras på sinnesintryck. Oavsett om människan nås av religiösa intryck genom skrivet eller talat ord, musik, bildkonst eller smaker och lukter så är människan alltid bunden till det som är möjligt att erfara med sinnena. Det estetiska lärandet inbegriper alla sinnen och bidrar till att både det kända, men också det okända och främmande, kan iakttas, bearbetas och vidareutvecklas. Lärande innebär inte bara iakttagande utan också aktivitet och gestaltande. Människans tro formas med sinnena. Vanliga exempel på detta är musikens, sångens och de tända ljusens plats i våra andakter, gudstjänster och samlingar. Upplevelsevandringar, meditationer, tystnad, retreat,

dans och pilgrimsvandringar är andra exempel. Likaså att jobba med händerna, med till exempel olika färger och material.

Det symboliska lärandet är släkt med det estetiska lärandet. Symboler visar på något större och är bärare av betydelser. De länkar ihop gångna tider med nutid och framtid och pekar på en större verklighet inom och utanför individen. Symboler är också en del av social interaktion och kännetecknas av öppenhet. De är mångtydiga och kan fyllas med ny betydelse och på det sättet användas för att tolka livet, som exempelvis vid hantering av konflikter eller bearbetning av sorg. Symboliskt lärande handlar inte främst om att ha kunskap om olika symboler utan om att vara en del i en aktiv process som sätter den lärandes erfarenheter i fokus och gestaltar dem. Som exempel kan nämnas möjligheten att symboliskt lämna ifrån sig sina bördor och sorger i form av en sten, skriva en bönelapp eller tända ett ljus i gudstjänst- och andaktssammanhanget. I vår kristna tradition finns en mängd symboler i Bibelns texter, liturgi och gudstjänstrum. Symbolerna ger fördjupad kunskap i kristen tro och när de används i vårt pedagogiska arbete ger de stora möjligheter att bidra till tolkning av livet och tron. När ord och trosbekännelser begränsar vår erfarenhet och kunskap av Gud kan symboler vidga vårt lärande. Denna didaktik hör nära ihop med det mystagogiska lärandet.

Det mystagogiska lärandet arbetar med frågan om Gud, Guds existens, guds bilden och gudserfarenheten. Ordet mystagogik har att göra med att ha kunskap om och inviga någon i religiösa riter och erfarenheter. Det inkluderar både intellektuella moment som

frågande, filosofierande, stillhet, meditation och retreat, men också sinnesfarenheter som finns i liturgi, musik och konst. Här handlar det pedagogiska arbetet om att ge utrymme för egna erfarenheter, fritt tänkande, samtal, andlig fördjupning, andlig vägledning och själavård. Det mystagogiska lärandet innebär att ge människor i alla åldrar verktyg att bryta upp och vidga förutfattade meningar eller fördomar om vad/vem/hur Gud är, och att erbjuda vägar för den egna personliga gudsmålsrelationen och dialogen.

Det etiska lärandet arbetar med normer och värderingar i en pluralistisk, mångfasetterad värld som präglas av olika etiska och moraliska föreställningar. Människan är Guds skapade medskapare. Därför hjälper också det etiska lärandet till att kommunicera värderingar, upplysa om olika etiska ställningstaganden, fatta egna beslut som grundas i etiska vägval samt ta ställning i etiska dilemma. I allt detta utgör det kristna budskapet en viktig referensram och bidrar till en kritisk granskning av etiska föreställningar. Det etiska lärandet hänger samman med både det anamnetiska lärandet och det bibliska lärandet. Det etiska lärandet relaterar också till ekumeniskt, interkulturellt och interreligiöst lärande.

Ekumeniskt lärande adresserar den globaliserade världens utmaningar. Ett ekumeniskt lärande skapar en öppenhet gentemot olika kyrkors mångfald och vill möjliggöra att på nytt upptäcka den gemensamma kristna grunden. Ett sådant lärande skapar förutsättningar för samarbete.

Det interkulturella och interreligiösa lärandet vill skapa förståelse för andra trosbekännare, i synnerhet med tanke på att olika religioner

i vår tid bor granne med varandra. Det interkulturella lärandet rymmer också naturvetenskapen som något att relatera till.

De många och olika religionspedagogiska perspektiv som vi har lyft fram gör varken anspråk på att vara en total sammanställning, eller att vara oföränderliga eller exklusiva. Men de kan vara relevanta och fungera som användbara exempel. Med tanke på att världen vi lever i förändras snabbt kan det också tillkomma ytterligare perspektiv som kan bidra till att utveckla kyrkans lärande- och undervisningsinsatser.